

VII.519.8.2020.PKR

**Pani
Prokurator Krystyna Zarzecka
Zastępca Rzecznika
Dyscyplinarnego Prokuratora
Generalnego z Wrocławia
Prokuratura Regionalna
we Wrocławiu
ePUAP**

Szanowna Pani Rzecznik,

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął z własnej inicjatywy¹ sprawę dotyczącą wszczęcia przez Zastępcę rzecznika dyscyplinarnego dla prokuratorów dla rejonu wrocławskiego postępowania dyscyplinarnego i przedstawienia zarzutów popełnienia przewinień dyscyplinarnych z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. *Prawo o prokuraturze* (Dz. U. 2019 r. poz. 740, ze zm., dalej jako: *Prawo o prokuraturze*) względem prokuratorów - Roberta Kmieciaka i Alfreda Staszaka. Prokurator Robert Kmieciak usłyszał zarzut dyscyplinarny uchybienia godności urzędu prokuratora za udział w grudniu 2019 r. w manifestacji pod sądem w Zielonej Górze, która dotyczyła poparcia dla sędziów i obrony praworządności. Manifestacje takie odbywały się w całej Polsce. Natomiast prokurator Alfred Staszak, został obwiniony za wypowiedziane słowa, że jedna za spraw w zielonogórskiej prokuraturze została błędnie zarejestrowana. Zostało to potraktowane jako niezasadna krytyka prokuratury oraz uchybienie godności urzędu prokuratora. Prokurator powiedział to jednak w ramach prawa do obrony, gdyż wcześniej dostał tzw. wytyk służbowy, bo zdaniem przełożonych zbyt późno uzupełnił zarzuty

---

¹ Art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich – Dz. U. z 2020 r. poz. 627; dalej: ustawa o Rzeczniku.

podejrzanemu w jednej ze spraw. Prokurator A. Staszak odwołał się od tego do sądu dyscyplinarnego i uzyskał pozytywne dla siebie rozstrzygnięcie. Sąd uchylił wytyk. Warto przy tym zauważyć, iż obydwaj prokuratorzy są członkami stowarzyszenia prokuratorów Lex Super Omnia.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich opisane powyżej działania mogą prowadzić do wywołania wśród prokuratorów tzw. „efektu mrozącego”, polegającego na zniechęceniu wskazanych powyżej oraz innych prokuratorów do udziału w przyszłości w debacie publicznej na temat reform ustawodawczych dotyczących prokuratury i bardziej ogólnie - problemów związanych z reformą wymiaru sprawiedliwości². Z uwagi na powyższe pozwalam sobie przedstawić Pani Rzecznik następujące uwagi.

W pierwszej kolejności pragnę przypomnieć, iż wyrażona w Konstytucji RP wolność słowa i wyrażania własnych poglądów należą do fundamentów demokratycznego państwa prawa, jakim jest Rzeczypospolita Polska. Art. 54 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Jak każdy obywatel, prokurator posiada więc konstytucyjne prawo do swobody wypowiedzi. Oczywiście musi – jak nakazuje kodeks etyczny prokuratorów³ – korzystać z niego w sposób rozważny.

Rzecznik Praw Obywatelskich jest świadomy, że prokuratorzy mają ograniczone prawo do publicznej wypowiedzi. Pełnią oni bowiem służbę, której przepisy nie pozwalają na publiczne mówienie wszystkiego, co dotyczy ich pracy. Z drugiej strony jednak, w ocenie Rzecznika, przełożeni prokuratorów powinni ostrożnie stosować przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ewentualne krytyczne wypowiedzi prokuratorów, którzy działają w instytucjach społecznych, fundacjach, stowarzyszeniach, na temat ewentualnych nieprawidłowości w wymiarze sprawiedliwości, czy w organach ścigania należy bowiem uznać za działalność *pro publico bono*, podejmując w interesie publicznym i społecznym. Warto odnotować, iż w opinii nr 9 (2014) na temat europejskich standardów

---

² Por. M.A. Nowicki, *Wprowadzenie nowych przepisów konstytucyjnych oznaczających przedwczesne zakończenie kadencji prezesa Sądu Najwyższego w reakcji na krytykę z jego strony przeprowadzanych reform prawnych Baka przeciwko Węgrom* (wyrok – 23 czerwca 2016 r., Wielka Izba, skarga nr 20261/12 – przyjęta do rozpatrzenia na wniosek rządu), omówienie dostępne pod adresem internetowym: https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2016/07/Omowienie_orzeczenia_Baka_przeciwko_Wegrom1.pdf, data ostatniego dostępu: 18.09.2018.

³ Por. m.in. § 11, § 22 oraz § 23 Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów Załącznik do uchwały Krajowej Rady Prokuratorów Przy Prokuratorze Generalnym z dnia 12 grudnia 2017 r., <https://pk.gov.pl/wp-content/uploads/2017/12/4622bdb7370556fd43de26f5ef52ee71.pdf>, data ostatniego dostępu: 6.05.2019 r.

i zasad kształtujących status prokuratora, określanej jako „Karta Rzymska” wskazano, że niezależność i autonomia prokuratorów pozostaje w nieodłącznym związku z niezależnością sądownictwa. Z uwagi na to należy dążyć do zwiększania niezależności oraz efektywnej autonomii służby prokuratorskiej⁴. Słusznie także zauważono w raporcie Rady Europy, że „jak każdemu obywatelowi, urzędnikowi publicznemu powinny przysługiwać pełne prawa obywatelskie. Ze względu na potrzebę rozdziału politycznych i administracyjnych funkcji, państwa często poważnie ograniczały lub nawet odbierały prawa urzędników w tym zakresie. Istnieje więc sprzeczność pomiędzy obowiązkiem neutralności a możliwością wolnego udziału w życiu politycznym”⁵.

W sprawie *Kudeszkina przeciwko Rosji* ETPC⁶ orzekł, że dyscyplinarne zwolnienie sędzi moskiewskiego sądu za publiczne wypowiedzi dotyczące wywierania presji na sędziów przez polityków było naruszeniem art. 10 EKPC. Trybunał wskazał, że wypowiedzi sędzi były elementem publicznej debaty i nawet mimo ich uproszczonego i przejawionego brzmienia odgrywały istotną rolę dla interesu publicznego i jako takie podlegały ochronie.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, prokuratorowi, tak jak każdemu innemu obywatelowi, przysługuje wolność słowa oraz wyrażania przekonań. W szczególności prokuratorzy powinni mieć prawo do udziału w dyskusji publicznej na temat praworządności, wymiaru sprawiedliwości oraz ochrony praw człowieka, bez obawy narażania się na problemy dotyczące ich kariery zawodowej z tego powodu. Wykonując te prawa prokuratorzy powinni przestrzegać obowiązujących ich zasad etyki zawodowej.

Trzeba również podkreślić, iż w ramach prawa do obrony prokuratorowi tak jak każdemu obywatelowi przysługują wszelkie gwarancje procesowe. Tym samym prokurator ma prawo wyrazić ocenę i przedstawić swoje stanowisko w zakresie nieprawidłowości w zakresie czynności administracyjnych i technicznych podejmowanych przez osoby zarządzające jednostką prokuratury, by wyjaśnić powstałe wątpliwości. Czynienie z tego zarzutu dyscyplinarnego, to naruszenie podstawowych praw przyznanych jednostce.

---

⁴ Dokument dostępny na stronie internetowej Rady Europy: <https://www.coe.int/en/web/ccpe/home>

⁵ Por. Report on the Status of Public Officials, [w:] The Status of Public Officials in Europe, Recommendation No.R (2000) 6, New York 2000, s. 55; por. też A. Śledzińska-Simon, Prawa polityczne urzędników, Warszawa 2010, s. 218.

⁶ Wyrok ETPC z 26.02.2009 r., skarga nr 29492/05, *Kudeszkina przeciwko Rosji*.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pani Rzecznik z prośbą o wskazanie, jakie przesłanki przemawiały za wszczęciem i prowadzeniem czynności wobec prokuratorów - Roberta Kmiecika i Alfreda Staszaka oraz jaki jest obecnie stan tych postępowań.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie z upoważnienia RPO/